

Förslag till ändringar i radio- och tv-lagen

SOU och Ds kan köpas från Fritzes kundtjänst.
Beställningsadress: Fritzes kundtjänst, 106 47 Stockholm
Ordertelefon: 08-598 191 90
E-post: order.fritzes@nj.se
Webbplats: fritzes.se

För remissutsändningar av SOU och Ds svarar Fritzes Offentliga Publikationer på uppdrag av Regeringskansliets förvaltningsavdelning.

Svara på remiss – hur och varför.

Statsrådsberedningen, SB PM 2003:2 (reviderad 2009-05-02)

En kort handledning för dem som ska svara på remiss. Häftet är gratis och kan laddas ner som pdf från eller beställas på regeringen.se/remiss

Omslag: Regeringskansliets standard.

Tryck: Elanders Sverige AB, Stockholm 2014.

ISBN 978-91-38-24187-5

ISSN 0284-6012

Innehåll

1	Promemorians huvudsakliga innehåll.....	3
2	Författningsförslag.....	5
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (1960:729) om upphovsrätt till konstnärliga och litterära verk.....	5
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden.....	7
2.3	Förslag till lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696)	10
3	Skydd av det redaktionella oberoendet hos leverantörer av audiovisuella medietjänster	15
3.1	Formell underrättelse om genomförandet av artiklarna 10 (1) a och 11 (3) tredje meningen i AV-direktivet.....	15
3.2	Nya bestämmelser om skydd av det redaktionella oberoendet.....	17
4	Frihet att ta emot och vidareända tv till Sverige från andra medlemsstater i EU	21
4.1	Bestämmelser i AV-direktivet om fri mottagning och vidareändning.....	21
4.2	Formell underrättelse om genomförandet av AV-direktivet.....	22

4.3	En ny bestämmelse i radio- och tv-lagen om rätt att vidaresända tv och tillhandahålla beställ-tv till Sverige	25
5	Leverantörer av beställ-tv ska omfattas av en skyldighet att spela in och bevara program	29
5.1	Gällande rätt.....	29
5.2	En ny skyldighet att spela in program i beställ-tv	30
5.3	Upphovsrätten och skyldigheten att spela in program i beställ-tv.....	33
6	Giltighetstid för tillståndsvillkor för den kommersiella radion	35
6.1	Gällande rätt.....	35
6.2	Giltighetstid för tillståndsvillkor att sända kommersiell radio.....	36
7	Granskning i efterhand av sökbar text-tv.....	37
8	Ikraftträdande och konsekvenser av förslagen	39
8.1	Ikraftträdande	39
8.2	Konsekvenser av förslagen.....	39
8.2.1	Konsekvenser för staten	39
8.2.2	Konsekvenser för företagen.....	41
8.2.3	Övriga konsekvenser.....	42
9	Författningskommentar	43
9.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk	43
9.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden	44
9.3	Förslaget till lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696)	46

1 Promemorians huvudsakliga innehåll

Den nuvarande radio- och tv-lagen (2010:696) trädde i kraft den 1 augusti 2010. Den nya lagen innebar bland annat att Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU av den 10 mars 2010 om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (AV-direktivet) genomfördes i svensk lagstiftning.

Sverige tog den 22 november 2013 emot en formell underrättelse i vilken kommissionen gör gällande att det finns brister i genomförandet av direktivet (överträdelse nummer 2013/2191).

Som ett led i att göra genomförandet av AV-direktivet tydligare föreslås i denna promemoria bestämmelser om att tv-företagens redaktionella oberoende ska säkerställas vid sponsring och produktplacering. Vidare föreslås en bestämmelse om att tv-företag etablerade i andra medlemsländer ska ha rätt att tillhandahålla sina tjänster till Sverige.

Utöver ändringar i syfte att förtydliga genomförandet av AV-direktivet lämnas i promemorian även andra förslag. Det föreslås att det ska föras in en skyldighet för leverantörer av beställ-tv att spela in sina program, bevara programmen en viss tid och att på begäran lämna inspelningarna till tillsynsmyndigheterna. Ett annat förslag innebär att giltighetstiden för tillståndsvillkor ska kunna vara kortare än tillståndstiden när det gäller sändning av kommersiell radio. Förslag lämnas också om att det ska förtydligas att granskningsnämnden för radio och tv vid Myndigheten för radio och tv i efterhand ska granska sökbar text-tv.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2015.

2 Författningsförslag

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1960:729) om upphovsrätt till konstnärliga och litterära verk

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 26 e § lagen (1960:729) om upphovsrätt till konstnärliga och litterära verk ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Särskilda bestämmelser om ljudradio och television

Särskilda bestämmelser om radio och tv

2 kap.

26 e §¹

Ett radio- eller *televisionsföretag* som har rätt att sända ut ett verk får ta upp verket på en anordning genom vilken det kan återges, om det görs

1. för användning vid egna utsändningar ett fåtal gånger under begränsad tid,

2. för att säkerställa bevisning om utsändningens innehåll, eller

3. för att en statlig myndighet ska kunna utöva

Ett radio- eller *tv-företag* som har rätt att sända ut ett verk får ta upp verket på en anordning genom vilken det kan återges, om det görs

1. för användning vid egna utsändningar ett fåtal gånger under begränsad tid,

2. för att säkerställa bevisning om utsändningens innehåll, eller

3. för att en statlig myndighet ska kunna utöva

¹ Senaste lydelse 2008:1416.

tillsyn över utsändnings-
verksamheten.

Upptagningar som avses i första stycket 2 och 3 får användas endast för de ändamål som anges där. Om sådana upptagningar har dokumentariskt värde, får de dock bevaras hos Kungl. biblioteket.

En statlig myndighet som har till uppgift att utöva tillsyn över reklamen i ljudradio- och *televisionsutsändningar* får återge *utsändningar* i den omfattning som motiveras av ändamålet med tillsynen.

tillsyn över utsändnings-
verksamheten.

Den som enligt 5 kap. 3 § lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden är skyldig att spela in ett program som avses i den bestämmelsen får i syfte att uppfylla skyldigheten framställa exemplar av verk som ingår i programmet.

Upptagningar som avses i första stycket 2 och 3 får användas endast för de ändamål som anges där. Om sådana upptagningar har dokumentariskt värde, får de dock bevaras hos Kungl. biblioteket. *Exemplar som avses i andra stycket får användas endast för att en statlig myndighet ska kunna utöva tillsyn över verksamheten.*

En statlig myndighet som har till uppgift att utöva tillsyn över reklamen i ljudradio- och *tv-sändningar* och i sådana *program som avses i andra stycket* får återge *verk som ingår i dessa* i den omfattning som motiveras av ändamålet med tillsynen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2015.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 2 § och 5 kap. 3, 5 och 9 §§ lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §²

De bestämmelser i denna lag som gäller tryckta skrifter eller tryckning av skrifter skall tillämpas även på andra skrifter som faller under tryckfrihetsförordningen.

Uttrycken radioprogram, Med radioprogram, databas databas och teknisk upptagning och teknisk upptagning avses används i lagen på samma sätt detsamma som i yttrandefrihets-

grundlagen. Med beställ-tv avses detsamma som i radio- och tv-lagen (2010:696).

5 kap.

3 §³

Den som sänder radioprogram till allmänheten ska ombesörja att varje program spelas in. Denna skyldighet gäller också sådana radioprogram som avses i 1 kap. 7 § andra stycket tryckfrihetsförordningen. Beträffande överföringar som omfattas av 1 kap. 9 § yttrandefrihetsgrundlagen och motsvarande överföringar enligt 1 kap. 7 §

Den som sänder radioprogram till allmänheten *eller tillhandahåller beställ-tv* ska ombesörja att varje program spelas in. Denna skyldighet gäller också sådana radioprogram som avses i 1 kap. 7 § andra stycket tryckfrihetsförordningen. Beträffande överföringar som omfattas av 1 kap. 9 § yttrandefrihetsgrundlagen och motsvarande

² Senaste lydelse 2002:911.

³ Senaste lydelse 2010:1437.

andra stycket tryckfrihetsförordningen är det tillräckligt att det dokumenteras vilken information som vid varje tidpunkt tillhandahålls.

överföringar enligt 1 kap. 7 § andra stycket tryckfrihetsförordningen är det, *förutom när det gäller sådana överföringar som utgör beställ-tv*, tillräckligt att det dokumenteras vilken information som vid varje tidpunkt tillhandahålls.

En inspelning enligt första stycket första meningen ska bevaras i minst sex månader

1. från sändningen,

2. i fråga om sådant tillhandahållande som avses i 1 kap. 9 § första stycket 1 och 2 yttrandefrihetsgrundlagen, från det att informationen inte längre tillhandahölls eller,

3. i fråga om sådant tillhandahållande som avses i 1 kap. 9 § första stycket 3 yttrandefrihetsgrundlagen, från uppspelningen.

Den som här i landet för någon annans räkning bedriver sändningsverksamhet över satellit eller som upplåter satellitkapacitet ska också ombesörja att varje program spelas in och bevaras. Detta gäller dock inte om någon annan ska göra detta enligt första stycket.

Skyldigheten enligt första stycket gäller inte samtidig och oförändrad vidareändring av radioprogram genom trådnät.

*Lydelse enligt prop. 2013/14:110, Föreslagen lydelse
bet. 2013/14:JuU23, rskr.
2013/14:262*

5 §⁴

Justitiekanslern har rätt att utan kostnad få del av varje skrift, radioprogram eller teknisk upptagning som har bevarats enligt 1–4 §§ och att kostnadsfritt få en bestyrkt utskrift av vad som har yttrats i ett radioprogram.

Polismyndigheten ska på

Justitiekanslern har rätt att utan kostnad få del av varje skrift, radioprogram, *program i beställ-tv* eller teknisk upptagning som har bevarats enligt 1–4 §§ och att kostnadsfritt få en bestyrkt utskrift av vad som har yttrats i ett radioprogram.

⁴ Senaste lydelse 2014:632.

begäran bistå Justitiekanslern med att få tillgång till sådana handlingar. Det som nu har sagts om Justitiekanslern gäller även allmän åklagare, om Justitiekanslern enligt 7 kap. 1 § första stycket yttrandefrihetsgrundlagen har överlämnat åt allmän åklagare att vara åklagare i yttrandefrihetsmål.

Polismyndigheten ska på begäran bistå Justitiekanslern med att få tillgång till sådana handlingar. Det som nu har sagts om Justitiekanslern gäller även allmän åklagare, om Justitiekanslern enligt 7 kap. 1 § första stycket yttrandefrihetsgrundlagen har överlämnat åt allmän åklagare att vara åklagare i yttrandefrihetsmål.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot vad som föreskrivs i 1–6 §§ döms till böter eller fängelse i högst ett år. Är *brottet* ringa, *skall* han inte dömas till ansvar.

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot vad som föreskrivs i 1–6 §§ döms till böter eller fängelse i högst ett år. Är *gärningen* ringa *ska* inte dömas till ansvar.

Justitiekanslern är åklagare i mål om ansvar för sådana brott som avses i första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2015.

2.3 Förslag till lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696)

Härigenom föreskrivs i fråga om radio- och tv-lagen (2010:696) dels att rubrikerna närmast före 7 kap. 4, 5 och 7 §§ ska utgå, dels att 1 kap. 3 §, 6 kap. 3 §, 13 kap. 30 §, 16 kap. 2 §, 17 kap. 5 § och 18 kap. 2 § ska ha följande lydelse, dels att det ska införas två nya paragrafer, 5 kap. 13 § och 7 kap. 3 a §, och närmast före 7 kap. 3 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

3 §⁵

Lagen tillämpas på tv-sändningar och beställ-tv som kan tas emot i någon stat som omfattas av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-stat), om leverantören av medietjänsten

1. är etablerad i Sverige enligt definitionen i artikel 2.3 i AV-direktivet,

2. varken uppfyller kriteriet under 1 eller är etablerad i någon annan EES-stat men använder sig av en satellitupplänk belägen i Sverige,

3. inte uppfyller något av kriterierna under 1 och 2 men använder sig av en satellitkapacitet som tillhör Sverige, eller

4. inte uppfyller något av kriterierna under 1, 2 och 3 men är etablerad i Sverige enligt artiklarna 49–54 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Utöver vad som föreskrivs i första stycket gäller 2 kap. 3 §, 4 kap. 1–7 §§, 9 § 1–3, 6–9 och 16 samt 11–17 §§ och 16–20 kap. även den som står under en annan EES-stats jurisdiktion enligt AV-direktivet.

5 kap. 13 § gäller bara den som står under en annan EES-stats jurisdiktion enligt AV-direktivet.

⁵ Senaste lydelse 2012:702.

5 kap.

13 §

En leverantör av medietjänster som är etablerad i en annan EES-stat än Sverige har utan hinder av svenska regler inom det regelområde som AV-direktivet samordnar rätt att tillhandahålla sina tjänster till Sverige.

6 kap.

3 §

Program där det förekommer produktplacering får sändas endast om programmet inte på ett otillbörligt sätt gynnar kommersiella intressen enligt 5 kap. 5 §.

Programmets innehåll, och när det gäller tv-sändningar deras programläggning, får inte påverkas på ett sådant sätt att det inverkar på det redaktionella oberoendet hos leverantören av medietjänsten.

7 kap.Krav på program som sponsras

3 a §

Innehållet i program som sponsras, och när det gäller tv-sändningar deras programläggning, får inte påverkas på ett sådant sätt att det inverkar på det redaktionella oberoendet hos leverantören av medietjänsten.

13 kap.

30 §

Ett tillstånd att sända kommersiell radio gäller i åtta år.

Om det finns särskilda skäl, får Myndigheten för radio och tv besluta att ett tillstånd ska gälla för kortare tid.

Giltighetstiden för tillståndsvillkor får vara kortare än tillståndstiden.

16 kap.

2 §

Granskningsnämnden för radio och tv övervakar genom granskning i efterhand om program som har sänts i tv eller ljudradio eller tillhandahållits i beställ-tv står i överensstämmelse med denna lag och de programrelaterade villkor som kan gälla för tjänsterna. Nämnden övervakar även efterlevnaden av bestämmelserna om tillgänglighet i 5 kap. 12 § om beslutet har meddelats av regeringen.

Granskningsnämnden för radio och tv övervakar genom granskning i efterhand om program som har sänts i tv, sökbar text-tv eller ljudradio eller tillhandahållits i beställ-tv står i överensstämmelse med denna lag och de programrelaterade villkor som kan gälla för tjänsterna. Nämnden övervakar även efterlevnaden av bestämmelserna om tillgänglighet i 5 kap. 12 § om beslutet har meddelats av regeringen.

Sändningar som sker med stöd av tillstånd till vidareändning enligt 4 kap. 7 § ska inte granskas av granskningsnämnden för radio och tv.

Finner granskningsnämnden för radio och tv att en sändning eller ett tillhandahållande innehåller våldsskildringar eller pornografiska bilder i strid med 5 kap. 2 eller 3 §, ska nämnden göra en anmälan om detta till Justitiekanslern.

17 kap.

5 §

Den som inte följer de bestämmelser och villkor som anges i denna paragraf får åläggas att betala en särskild avgift. Detta gäller

1. villkor om annonser, sponsrade program och produktplacering som beslutats med stöd av 4 kap. 10 §,

2. bestämmelserna om otillbörligt gynnande av kommersiella intressen enligt 5 kap. 5 § och 14 kap. 2 §,

3. bestämmelserna, när det gäller andra annonser än reklam, i 5 kap. 6 §, 8 kap. 6 och 9 §§, 14 kap. 3 § och 15 kap. 3 och 4 §§,

4. bestämmelserna om exklusiva rättigheter i 5 kap. 9 §,

5. bestämmelserna om produktplacering i 6 kap.,
5. bestämmelserna om produktplacering i 6 kap. 1–3 § första stycket,

6. bestämmelserna om sponsring i 7 kap. samt 15 kap. 8–10 §§,
6. bestämmelserna om sponsring i 7 kap. 1–3 och 4–8 §§ samt 15 kap. 8–10 §§,

7. bestämmelserna om annonser i 8 kap. 1–5 §§, 7 § andra stycket och 10 § samt 15 kap. 1 och 2 §§,

8. bestämmelserna om virtuell annonsering och elektroniska företagsskyltar i 8 kap. 11 och 12 §§, eller

9. bestämmelserna om reklam i 8 kap. 15 §.

Vid prövning av frågan om avgift ska påföras ska rätten särskilt beakta överträdelsens art, varaktighet och omfattning.

Avgiften tillfaller staten.

18 kap.

2 §⁶

Ett tillstånd att sända tv eller sökbar text-tv eller ett tillstånd som lämnats av regeringen att sända ljudradio får återkallas om

<p>1. tillståndshavaren väsentligt brutit mot 5 kap. 1, 2, 4–6 och 12 §§, 6 kap. 1, 2 § första stycket och andra stycket 1–3, 3 och 4 §§, 7 kap. 1, 2 och 3–8 §§, 8 kap. 1–13 och 14 §§, 14 kap. 1–3 §§ eller 15 kap. 1–5, 6–9 och 10 §§, eller</p>	<p>1. tillståndshavaren väsentligt brutit mot 5 kap. 1, 2, 4–6 och 12 §§, 6 kap. 1, 2 § första stycket och andra stycket 1–3, 3 § första stycket och 4 §, 7 kap. 1–3 och 4–8 §§, 8 kap. 1–13 och 14 §§, 14 kap. 1–3 §§ eller 15 kap. 1–5, 6–9 och 10 §§, eller</p>
---	--

2. ett villkor som förenats med tillståndet med stöd av 4 kap. 8–11 §§ eller 11 kap. 3 § har åsidosatts på ett väsentligt sätt.

Ett tillstånd att sända tv eller sökbar text-tv eller ett tillstånd som getts av regeringen att sända ljudradio får ändras till att avse annat sändningsutrymme, om

⁶ Senaste lydelse 2013:1056.

1. förändringar inom radiotekniken eller ändringar i radioanvändningen på grund av internationella överenskommelser som Sverige har anslutit sig till eller bestämmelser antagna med stöd av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt medför att ett nytt tillstånd med samma villkor inte skulle kunna medges, eller

2. det är nödvändigt för att ge utrymme för ytterligare sändningar.

3 Skydd av det redaktionella oberoendet hos leverantörer av audiovisuella medietjänster

Förslag: Bestämmelser förs in i radio- och tv-lagen som i förhållande till sponsorer och produktplacering säkerställer det redaktionella oberoendet hos leverantören av medietjänster när det gäller innehållet i programmen, och vid tv-sändningar deras programläggning.

3.1 Formell underrättelse om genomförandet av artiklarna 10 (1) a och 11 (3) tredje meningen i AV-direktivet

Enligt artikel 10.1 a) i Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU av den 10 mars 2010 om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktiv om audiovisuella medietjänster – AV-direktivet) ska audiovisuella medietjänster eller program som sponsras uppfylla kravet att deras innehåll, och när det gäller tv-sändningar deras programläggning, inte under några förhållanden får påverkas på ett sådant sätt att det inverkar på ansvaret och det redaktionella oberoende hos leverantören av programtjänster. Enligt artikel 11.3 tredje stycket a) får innehållet, och när det gäller tv-sändningar deras programläggning, i de program som innehåller produktplacering inte under några omständigheter påverkas på ett sådant sätt att det inverkar på ansvaret och det redaktionella oberoendet hos leverantören av medietjänster.

Europeiska kommissionen har i en formell underrättelse skickad till Sverige den 22 november 2013 (överträdelse nummer 2013/2191) angett att den inte anser att svensk lag erbjuder adekvat skydd för ansvaret och det redaktionella oberoendet hos leverantörerna av audiovisuella medietjänster i enlighet med artiklarna 10.1 a och 11.3 tredje meningen led a i AV-direktivet.

Den svenska regeringen har i sitt svar på den formella underrättelsen den 21 mars 2014 angett att artiklarna när det gäller skyddet för medietjänstleverantörers ansvar och redaktionella oberoende i förhållande till det allmänna är adekvat införlivade genom 3 kap. 4 § och 4 kap. 3 § yttrandefrihetsgrundlagen. Den svenska regeringen har också anfört att den s.k. demokrati-bestämmelsen i 5 kap. 1 § radio- och tv-lagen (2010:696) till viss del skyddar oberoendet i de redaktionella besluten. När det gäller skyddet för medietjänstleverantörens redaktionella ansvar och redaktionella oberoende i förhållande till privata sponsorer och produktplacerare bidrar förbudet mot otillbörligt gynnande av kommersiella intressen i 5 kap. 5 § radio- och tv-lagen till detta. När det gäller genomförandet av artiklarna 10.1 a och 11.3 tredje meningen led a i direktivet kan vidare, som anges i den svenska regeringens svar, nämnas att det i det självsanerande medieetiska systemets publicitets- och yrkesregler – Spelregler för press, radio och tv – finns bestämmelser om journalisters integritet.

Mot bakgrund av vad kommissionen har anfört i den formella underrättelsen angav emellertid den svenska regeringen i svaret att genomförandet av artiklarna när det gäller skyddet mot otillbörlig påverkan från privata sponsorer och produktplacerare kunde göras tydligare. Det utlovades därför en utredning som skulle ta fram ett underlag för införandet av bestämmelser i radio- och tv-lagen som uttryckligen garanterar skyddet för tjänstleverantörens ansvar och redaktionella oberoende mot otillbörlig påverkan när det gäller innehållet, och när det gäller tv-sändningar deras programläggning, från privata sponsorer och produktplacerare.

3.2 Nya bestämmelser om skydd av det redaktionella oberoendet

Bestämmelsen om otillbörligt kommersiellt gynnande i 5 kap. 5 § radio- och tv-lagen är, som ovan nämnts, av stor betydelse för att värna det redaktionella oberoendet hos medietjänstleverantören. I bestämmelsen anges att program som inte är reklam inte får otillbörligt gynna kommersiella intressen. Det innebär att programmet inte får uppmuntra till inköp eller hyra av varor och tjänster eller innehålla andra säljfrämjande inslag, eller framhäva en vara eller tjänst på ett otillbörligt sätt. I 6 kap. 3 § radio- och tv-lagen anges att program som innehåller produktplacering får sändas endast om programmet inte på ett otillbörligt sätt gynnar kommersiella intressen enligt 5 kap. 5 § radio- och tv-lagen. Bestämmelsen om otillbörligt gynnande i 5 kap. 5 § radio- och tv-lagen gäller även sponsrade program.

I förarbetena till bestämmelsen anges att bestämmelsen träffar gynnandet av ett kommersiellt intresse som inte definieras som reklam. Bestämmelsen om otillbörligt gynnande aktualiseras om det i ett program förekommer en markant fokusering på en produkt eller ett varumärke och detta för tittaren inte framstår som motiverat med hänsyn till något informativt eller underhållande syfte när det gäller det enskilda programmet (prop. 1990/91:149 s. 126 ff.).

Artiklarna 10.1 a och 11.3 tredje meningen led a i AV-direktivet anger att programmets innehåll, och när det gäller tv-sändningar deras programläggning, inte under några förhållanden får påverkas på ett sådant sätt att det inverkar på ansvaret och det redaktionella oberoendet hos leverantören av medietjänster.

Påverkan på programläggningen nämns inte uttryckligen i bestämmelsen om otillbörligt kommersiellt gynnande i 5 kap. 5 § radio- och tv-lagen. Som anges nedan kan dock påverkan på tablåläggningen beaktas vid bestämmande av den särskilda avgiften enligt 17 kap. 5 § radio- och tv-lagen.

För att göra genomförandet av direktivet tydligare i denna del bör bestämmelser föras in i radio- och tv-lagen som uttryckligen säkerställer skyddet för tv- och beställ-tv-leverantörers redaktionella oberoende mot otillbörlig påverkan på programinnehållet, och när det gäller tv-sändningar på deras programläggning, från privata

sponsorer och produktplacerare. Bestämmelserna ska ha samma innebörd som i AV-direktivet. Det bör i de nya bestämmelserna tydliggöras att innehåll i tv-program, och när det gäller tv-sändningar deras programläggning, vid sponsring och produktplacering inte får påverkas på ett sådant sätt att det inverkar på det redaktionella oberoendet hos leverantören av medietjänster.

Genom att skydda tv-företagets redaktionella oberoende uppnås direktivets syfte att tv-företaget ensamt ska stå för ansvaret för innehållet. Det redaktionella oberoendet innebär att tv-företaget utan påverkan från andra aktörer, däribland sponsorer och produktplacerare, självständigt ska kunna avgöra vad som ska förekomma i programmet och hur det programläggs. En jämförelse kan göras med de bestämmelser i YGL som syftar till att skydda bl.a. medieleverantörer från otillbörlig påverkan på innehållet från det allmänna (3 kap. 4 § och 4 kap. 3 § YGL). De nya bestämmelserna i radio- och tv-lagen som tydligare ska genomföra artiklarna 10.1 a och 11.3 tredje meningen led a i AV-direktivet bör utformas så att de tar sikte på att skydda tv-företagets redaktionella oberoende. I bestämmelserna bör anges att programs innehåll, och när det gäller tv-sändningar deras programläggning, inte får påverkas av kommersiella intressen så att det inverkar på det redaktionella oberoendet hos leverantören av medietjänsten. Att det är tv-företaget som ansvarar för innehållet i de tv-program som sänds respektive tillhandahålls följer av de olika bestämmelserna i radio- och tv-lagen om reklam, sponsring och produktplacering. Vidare är det den som bedriver sändningsverksamheten som utser utgivare (4 kap. 1 § andra stycket YGL). Skyldigheten att utse utgivare är straffsanktionerad genom 4 kap. 6 § YGL.

Sanktionering av de nya bestämmelserna

De nya bestämmelserna om att programinnehåll och programläggning vid produktplacering och sponsring inte får påverkas på ett sådant sätt att det inverkar på det redaktionella oberoendet hos leverantören av medietjänsten förtydligar kravet på att leverantören av medietjänster alltid måste bibehålla sitt redaktionella ansvar och oberoende. De kompletterar därmed den befintliga bestämmelsen i 5 kap. 5 § radio- och tv-lagen om förbud mot otillbörligt gynnande

av kommersiella intressen, som också är tillämplig på sponsrade program och program som innehåller produktplacering. Se mer ovan om vad bestämmelsen i 5 kap. 5 § radio- och tv-lagen om otillbörligt kommersiellt gynnande innebär.

De bestämmelser om skydd av tv-företagets redaktionella oberoende som nu föreslås innebär att inte heller programläggningen får påverkas på ett sådant sätt att det inverkar på det redaktionella oberoendet hos leverantören av medietjänster.

Sanktionen särskild avgift kan enligt 17 kap. 5 § andra stycket radio- och tv-lagen påföras den som bryter mot bestämmelsen om otillbörligt kommersiellt gynnande i 5 kap. 5 §. Vid prövning av frågan om avgift ska påföras ska rätten särskilt beakta överträdelsens art, varaktighet och omfattning. Enligt 17 kap. 6 § radio- och tv-lagen ska, när avgiftens storlek fastställs, särskilt beaktas de omständigheter som legat till grund för prövning av frågan om avgift ska påföras och de intäkter som leverantören kan beräknas ha fått med anledning av överträdelsen.

I förarbetena (prop. 1995/96:160 s. 189 f.) till de aktuella bestämmelserna anges att med överträdelsens art avses att hänsyn ska tas både till det slag av överträdelse som är föremål för bedömning och till det mått av uppsåt, nonchalans eller systematiskt handlande som ligger bakom överträdelsen. Vidare anges att hänsyn även ska tas till hur länge en överträdelse pågått och till förfarandets omfattning och spridning bland allmänheten. Ju större del av allmänheten som nås av sändningarna, desto allvarigare bör överträdelsen anses vara. Att program där en överträdelse har skett av radio- och tv-lagens regler om sponsring och produktplacering har nått stor spridning är alltså en omständighet som ska beaktas vid bestämmande av nivån på avgiften. Stor spridning kan uppnås bl.a. genom att många människor kan ta del av programmet på bästa sändningstid, dvs. på grund av hur programläggningen har skett.

Genom möjligheten att utdöma en särskild avgift vid överträdelse av bestämmelsen om otillbörligt kommersiellt gynnande sanktioneras fallet att tv-företaget låter sitt redaktionella oberoende påverkas av sponsorer och produktplacering, både vad gäller programinnehållet, och när det gäller tv-sändningar deras programläggning. Det finns därför inte någon anledning att sanktionera överträdelse av de nya bestämmelserna särskilt.

4 Frihet att ta emot och vidareända tv till Sverige från andra medlemsstater i EU

Förslag: Bestämmelser som garanterar friheten att ta emot och vidareända tv och beställ-tv från tv-leverantörer etablerade i andra länder i EES till Sverige förs in i radio- och tv-lagen. Bestämmelserna ska gälla inom det regelområde som AV-direktivet samordnar.

Det ska anges i lagen att bestämmelserna ska tillämpas på tv-företag och leverantörer av beställ-tv som står under en annan EES-stats jurisdiktion enligt AV-direktivet.

Bedömning: Möjligheten att tillfälligt begränsa fri mottagning och vidareändning av tv och beställ-tv från tv-leverantörer etablerade i andra länder i EU till Sverige bör inte utnyttjas.

4.1 Bestämmelser i AV-direktivet om fri mottagning och vidareändning

I artikel 3.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU av den 10 mars 2010 om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktiv om audiovisuella medietjänster – AV-direktivet) anges att medlemsstaterna ska säkerställa fri mottagning och inte begränsa vidareändning inom sina territorier av audiovisuella medietjänster från andra medlemsstater av skäl som hör under områden som samordnas av direktivet.

Enligt artikel 3.2 får medlemsstaterna, när det gäller tv-sändningar, tillfälligt göra undantag från principen om fri mottagning och vidareändning om tv-sändningen från den andra medlemsstaten uppenbarligen, allvarligt och grovt överträder direktivets bestämmelser om skydd av minderåriga mot skadligt innehåll (artikel 27.1 och 27.2 i direktivet) och kravet att medlemsstaten ska säkerställa att program i tv inte innehåller något som uppammar hat, grundat på kön, religion eller nationalitet (artikel 6 i direktivet). Om medlemsstaterna utnyttjar möjligheten att föreskriva undantag från friheten ska ingripanden ske enligt ett i direktivet föreskrivet förfarande.

När det gäller audiovisuella medietjänster på begäran (i radio- och tv-lagen benämns dessa tjänster *beställ-tv*) får enligt artikel 3.4 undantag från friheten i artikel 3.1 i direktivet göras om åtgärderna är nödvändiga av hänsyn till den allmänna ordningen, skydd av folkhälsan, allmän säkerhet eller skydd av konsumenter. Åtgärderna ska vara proportionella i förhållande till skyddsändamålen. Även dessa åtgärder ska vidtas enligt ett särskilt förfarande som anges i artikeln.

4.2 Formell underrättelse om genomförandet av AV-direktivet

Kommissionen har i den formella underrättelsen anfört att de bestämmelser som åberopats av de svenska myndigheterna inte övertygande visar att det finns ett skydd för de friheter som garanteras i artikel 3 i direktivet, vare sig ifråga om audiovisuella tjänster på begäran eller linjära audiovisuella medietjänster. Kommissionen har också ställt frågor om hur Sveriges genomförande av artikel 3.4 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG av den 8 juni 2000 om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden (e-handelsdirektivet) förhåller sig till genomförandet av artikel 3 i AV-direktivet. E-handelsdirektivet innebär en frihet att tillhandahålla informationssamhällets tjänster mellan medlemsstaterna.

Den svenska regeringen har i sitt svar till kommissionen angett att artikel 3 i AV-direktivet har genomförts, både när det gäller tv-

sändningar och beställ-tv, genom att de svenska myndigheterna inte har utnyttjat möjligheten i artikel 3.2 och 3.4 i AV-direktivet att hindra vidareändningar från andra medlemsländer (jfr prop. 2009/10:115 s. 112 f.). Vidare har den svenska regeringen anfört att censurförbudet i 1 kap. 3 § första stycket yttrandefrihetsgrundlagen (YGL) garanterar friheten i artikel 3.1. Denna bestämmelse gäller även vidareändningar i Sverige av radioprogram som avses i 1 kap. 6 § YGL och som kommer från utlandet eller förmedlas hit genom satellitsändning, se 1 kap. 7 § YGL. I uttrycket radioprogram innefattas program i tv och enligt 1 kap. 9 § YGL program i beställ-tv. Den svenska regeringen har även hänvisat till att censurförbudet innebär att det inte utan stöd i grundlagen får förekomma en förhandsgranskning av en myndighet eller allmänt organ av sådant som är avsett att framföras i ett radioprogram eller en teknisk upptagning. I detta ligger ett förbud mot att hindra sändningar och tillhandahållanden, om ett sådant hinder inte har stöd i grundlagen. Det grundläggande syftet med censurförbudet är att t.ex. ett radioprogram eller en teknisk upptagning alltid ska kunna offentliggöras före ett eventuellt ingripande mot dess innehåll. YGL har alltså konstruerats så att straffrättsliga åtgärder med anledning av innehållet får ske först i efterhand.

Den svenska regeringen har även hänvisat till att det i ett avseende görs undantag från förbudet mot förhandsgranskning (1 kap. 3 § andra stycket YGL). Det får i lag meddelas bestämmelser om granskning och godkännande av rörliga bilder i filmer, videogram eller andra tekniska upptagningar som ska visas offentligt. Undantaget gäller även granskning och godkännande av digital bio och andra sådana offentliga uppspelningar, se prop. 2009/10:81. Bestämmelsen ger utrymme endast för förhandsgranskning av filmer som visas på en biograf. För sådana tekniska upptagningar med rörliga bilder som omfattas av AV-direktivet råder därmed samma censurförbud och förbud mot hindrande åtgärder som för andra framställningar enligt YGL.

Vidare har den svenska regeringen anfört att det enligt 3 kap. 1 § andra stycket 5 YGL också får meddelas föreskrifter om ingripanden mot fortsatt sändning av ett utbud som inriktas på våldsfremställningar, pornografiska bilder eller hets mot folkgrupp. Möjligheten att lagstifta om sådana ingripanden har emellertid inte utnyttjats. Således har varken undantagen enligt AV-direktivet eller

YGL utnyttjats i form av lagstiftning som hindrar fri mottagning eller vidareändning.

Censurförbudet i 1 kap. 3 § första stycket YGL gäller även audiovisuella tjänster på begäran som omfattas av 1 kap. 9 § genom att det i 1 kap. 9 § anges att grundlagens föreskrifter om radio-program, bl.a. 1 kap. 3 §, ska gälla för de tjänster som beskrivs i 1 kap. 9 §.

Mot bakgrund av att det i Sverige inte finns några regler som hindrar vidareändningar från andra medlemsländer har genomförandet av AV-direktivet enligt vad den svenska regeringen har anfört i svaret inte ansetts kräva ytterligare bestämmelser som positivt garanterar friheten i artikel 3 i direktivet.

Kommissionen har anfört att YGL:s tillämpningsområde inte omfattar alla audiovisuella medietjänster på begäran, enligt definitionen i artikel 1.1 g i AV-direktivet jämfört med definitionen i artikel 1.1 d. Vidare har kommissionen anfört att det även finns program i tv-sändningar som faller utanför YGL.

Den svenska regeringen har i svar den 14 mars 2013 i ärendet i den s.k. EU-piloten och i svaret på den formella underrättelsen den 21 mars 2014 anfört att prövningen av om en viss beställ-tv-tjänst omfattas av bestämmelsen i 1 kap. 9 § YGL genomgående torde få göras i det enskilda fallet. Bland annat måste det vara fråga om en redaktion som tillhandahåller tjänsten i bestämmelsens betydelse för att grundlagen ska vara tillämplig. Enligt den svenska regeringens uppfattning faller en övervägande del av beställ-tv-tjänsterna under YGL:s tillämpningsområde.

Den svenska regeringen har i svaret vidare anfört att ett tydligare genomförande av friheten att sända till Sverige i artikel 3 i AV-direktivet kan ske genom nya bestämmelser i radio- och tv-lagen när det gäller beställ-tv som faller utanför YGL och e-handelslagen samt när det gäller tv-sändningar, som faller utanför YGL.

4.3 En ny bestämmelse i radio- och tv-lagen om rätt att vidareända tv och tillhandahålla beställ-tv till Sverige

För att ytterligare förtydliga genomförandet av AV-direktivet bör, som ovan nämnts, principen om fri mottagning och rätt till vidareändningar av tv och beställ-tv från tv-företag i andra medlemsländer till Sverige komma till uttryck genom tydliga och positivt utformade bestämmelser i radio- och tv-lagen. Bestämmelserna i radio- och tv-lagen bör därmed återspegla friheten i artikel 3.1 i direktivet.

För de sändningar och tillhandahållanden som faller under YGL gäller redan friheten att sända till Sverige, se 1 kap. 3 § och 1 kap. 7 § YGL.

De föreslagna bestämmelserna om frihet för vidareändningar till Sverige kommer att gälla även sådana tjänster som faller utanför YGL:s tillämpningsområde, t.ex. beställ-tv som faller utanför YGL:s tillämpningsområde. Vidare kan tv-sändningar som bara har ett kommersiellt innehåll falla utanför YGL:s tillämpningsområde.

De föreslagna bestämmelserna ska enligt vad som anges i artikel 3.1 i direktivet gälla inom det område som AV-direktivet samordnar. Detta innebär att friheten i de föreslagna bestämmelserna gäller inom det tillämpningsområde som svarar mot direktivets syfte, dvs. skapandet av en inre marknad för tv-sändningar och tillhandahållanden av beställ-tv. Medlemsländerna har därmed möjlighet att tillämpa lagstiftning som inte specifikt avser sändning och distribution av tv-program, jfr Förenade målen C-34/95, C-35/95 och C-36/95 p. 34 Konsumentombudsmannen mot De Agostini (Svenska) Förlag AB och Konsumentombudsmannen mot TV-Shop i Sverige AB, REG 1997 s. I-3843.

Ursprunget till artikel 3.1 i AV-direktivet finns i artikel 2.2 i rådets direktiv 89/552/EEG av den 3 oktober 1989 om samordning av vissa bestämmelser som fastställts i medlemsstaternas lagar och andra författningar om utövandet av sändningsverksamhet, ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 97/36/EG, det s.k. tv-direktivet. Tv-direktivet tillkom för att underlätta spridningen av program mellan medlemsstaterna i Europa. Enligt direktivet ska medlemsstaterna inte hindra vidare spridning av tv-sändningar som följer direktivets bestämmelser. Detta innebär dock inte någon

skyldighet att sörja för vidare spridning i form av åtaganden när det gäller utbyggnad av kabelnät eller liknande, utan endast att inte hindra mottagning där den är möjlig (se prop. 1992/93:75 s. 6).

I den svenska översättningen av artikel 3 i AV-direktivet används begreppet *vidaresändning* även när det gäller beställ-tv. I detta sammanhang bör nämnas att beställ-tv inte sänds utan tillhandahålls. I den engelska versionen av direktivet används uttrycket *transmissions*, vilket innefattar både sändningar av tv och tillhandahållanden av beställ-tv. I de nya bestämmelserna i radio- och tv-lagen bör de begrepp som i övrigt används i radio- och tv-lagen, dvs. *sända tv* och *tillhandahålla beställ-tv*, användas.

Ska möjligheten att tillfälligt begränsa friheten utnyttjas?

Enligt artikel 3.2 och 3.4 får medlemsstaterna tillfälligt avvika från principen om fri mottagning och vidare sändning genom begränsande åtgärder. Friheten för vidare sändning av tv-sändningar fanns redan i tv-direktivet. Genom AV-direktivet har friheten utvidgats till att gälla även beställ-tv-tjänster.

Vid genomförandet av tv-direktivet anfördes följande när det gäller möjligheten att hindra vidare sändning av program (se prop. 1992/93:75 s. 26 f.). Regeringsformens regler om inskränkning av yttrandefriheten och informationsfriheten gör klart att ett ingripande endast får ske på så sätt att åtgärden står i rimlig proportion till den gärning som ska hindras. Att stoppa en tv-sändning är en mycket drastisk åtgärd och är en åtgärd som man i övrigt i huvudsak avstår från att begagna sig av när det gäller lagstiftning som reglerar tv-sändningar.

Vid genomförandet av AV-direktivet berördes i förarbetena till den nya radio- och tv-lagen (prop. 2009/10:115 s. 112) att direktivet innebar en ny möjlighet att avvika från principen om fri mottagning även i fråga om beställ-tv. När det gäller om möjligheten skulle utnyttjas hänvisas i förarbetena till uttalanden i prop. 1992/93:75. Vidare anfördes att även om utbudet av tv-sändningar hade ökat kraftigt sedan tv-direktivet införlivades i svensk rätt hade det inte framkommit någonting som motiverade en annan bedömning än den som gjordes vid genomförandet av tv-direktivet. Någon möjlighet att begränsa fri mottagning och

vidaresändning av tv-sändningar eller beställ-tv från andra medlemsstater borde därför inte införas.

I denna promemoria föreslås att bestämmelser ska föras in i radio- och tv-lagen som slår fast friheten för tv-leverantörer i andra medlemsstater att vidaresända till Sverige. En fråga är då om lagstiftaren bör utnyttja möjligheten i AV-direktivet att införa bestämmelser som gör det möjligt att under vissa förutsättningar tillfälligt begränsa friheten att ta emot och vidaresända tv och beställ-tv.

Den bedömningen bör göras mot bakgrund av i vilken utsträckning det kan anses föreligga behov av att ingripa med sådana åtgärder. Sedan regeringen tog ställning till frågan vid AV-direktivets genomförande har det inte uppmärksammats några förhållanden som föranleder en omprövning av ställningstagandet att möjligheten till begränsning av vidaresändningar inte ska utnyttjas. Det saknas därför anledning att nu göra någon annan bedömning än den som gjordes tidigare.

Förhållandet till e-handelslagen

I 3 § första stycket lagen (2002:562) om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster (e-handelslagen) finns en bestämmelse om frihet att tillhandahålla informationssamhällets tjänster från andra medlemsländer till Sverige. Bestämmelsen genomför artikel 3.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG av den 8 juni 2000 om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden (e-handelsdirektivet).

I 3 § andra stycket e-handelslagen finns en bestämmelse som innebär att en domstol i vissa situationer får vidta en åtgärd som begränsar den fria rörligheten för en informationssamhällets tjänst. Åtgärden ska ha stöd i annan lag (se prop. 2001/02:150 s. 66). Bestämmelsen har stöd i artikel 3.4 a i) i e-handelsdirektivet.

Informationssamhällets tjänster definieras i e-handelsdirektivet och e-handelslagen som tjänster som normalt utförs mot ersättning och som tillhandahålls på distans, på elektronisk väg och på individuell begäran av en tjänstemottagare. Beställ-tv utgör en sådan tjänst om den utförs mot betalning. Även reklamfinansiering

kan vara sådan betalning som krävs för att det ska vara en informationssamhällets tjänst i e-handelsdirektivets mening.

När det gäller förhållandet mellan e-handelsdirektivet och AV-direktivet anges i artikel 4.8 i AV-direktivet att AV-direktivet har företräde vid en konflikt mellan det direktivet och e-handelsdirektivet. Den nya bestämmelsen i radio- och tv-lagen om frihet att ta emot och tillhandahålla beställ-tv till Sverige för tv-leverantörer etablerade i andra medlemsstater avser att förtydliga genomförandet av artikel 3.1 i AV-direktivet. Mot denna bakgrund bör den nya bestämmelsen i radio- och tv-lagen om frihet att tillhandahålla beställ-tv till Sverige gälla före den möjlighet att med stöd av lag göra undantag från denna frihet som finns i 3 § andra stycket e-handelslagen.

5 Leverantörer av beställ-tv ska omfattas av en skyldighet att spela in och bevara program

5.1 Gällande rätt

Den som sänder radioprogram till allmänheten ska enligt 5 kap. 3 § lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden (tillämpningslagen) se till att varje program spelas in. Beträffande tillhandahållanden som omfattas av 1 kap. 9 § yttrandefrihetsgrundlagen (YGL), däribland beställ-tv, är det tillräckligt att det dokumenteras vilken information som vid varje tidpunkt tillhandahålls. En inspelning ska bevaras i minst sex månader från sändningen eller, i fråga om sådant tillhandahållande som avses i 1 kap. 9 § första stycket 1 och 2 YGL, från det att informationen inte längre tillhandahölls eller, i fråga om sådant tillhandahållande som avses i 1 kap. 9 § första stycket 3 YGL, från uppspelningen.

Granskningsnämnden för radio och tv, som är ett särskilt beslutsorgan vid Myndigheten för radio och tv, övervakar genom granskning i efterhand om program som har sänts i tv eller ljudradio eller tillhandahållits i beställ-tv står i överensstämmelse med radio- och tv-lagen (2010:696) och de programrelaterade villkor som kan gälla för tjänsterna. Finner nämnden att en sändning eller ett tillhandahållande innehåller våldsskildringar eller pornografiska bilder i strid med 5 kap. 2 och 3 §§ radio- och tv-lagen ska nämnden enligt 16 kap. 2 § tredje stycket göra en anmälan om detta till Justitiekanslern. Vidare prövar nämnden självständigt om programföretaget följt bestämmelsen om varning i 5 kap. 2 § radio- och tv-lagen och kan enligt 17 kap. 11 § förelägga programföretaget att följa bestämmelsen. Föreläggandet får förenas

med vite. Den som i enlighet med 5 kap. 3 § tillämpningslagen har spelat in ett program, ska på begäran av Myndigheten för radio och tv eller Konsumentombudsmannen utan kostnad lämna en sådan inspelning till myndigheten (16 kap. 11 § radio- och tv-lagen). Även Justitiekanslern har rätt att ta del av en sådan inspelning (5 kap. 5 § tillämpningslagen).

Myndigheten för radio och tv har identifierat vissa tillämpningsproblem förknippade med radio- och tv-lagen (dnr Ku2014/942/RFS), bl.a. när det gäller avsaknaden av möjlighet att begära in inspelningar av beställ-tv-program vid granskningen.

5.2 En ny skyldighet att spela in program i beställ-tv

Förslag: Leverantörer av beställ-tv ska omfattas av en skyldighet att spela in och bevara program. Sådana inspelningar ska utan kostnad lämnas till Myndigheten för radio och tv, Justitiekanslern och Konsumentombudsmannen på begäran av respektive myndighet.

Leverantörer av beställ-tv som uppsåtligen eller av oaktsamhet underlåter att spela in och bevara program i beställ-tv döms till böter eller fängelse i högst ett år. I ringa fall ska inte dömas till ansvar.

Leverantörer av beställ-tv ska kunna föreläggas vid vite att lämna inspelningen till Myndigheten för radio och tv eller Konsumentombudsmannen.

Skyldigheten enligt 5 kap. 3 § tillämpningslagen att spela in program i tv-sändningar och dokumentera information när det gäller överföringar som omfattas av 1 kap. 9 § YGL, bl.a. beställ-tv, har till främsta syfte att det ska vara möjligt att beivra yttrandefrihetsbrott på de i 5 kap. 3 § tillämpningslagen nämnda medieplattformarna (se prop. 2001/02:74 s. 110). När det gäller tv-sändningar har bestämmelsen emellertid också fyllt syftet att säkerställa underlag för granskningsnämnden för radio och tv:s och Konsumentombudsmannens granskning samt för Myndigheten för radio och tv:s tillsyn.

Sedan den 1 augusti 2010 ska en granskning ske även av beställ-tv i syfte att kontrollera att programmen uppfyller radio- och tv-

lagens regler om reklam, sponsring och marknadsföring samt om programinnehållet. Det finns i dag dock ingen möjlighet för myndigheterna att begära in inspelningar som underlag för granskningen.

Det finns flera bestämmelser i radio- och tv-lagen som avser innehållet i de program som tillhandahållits i beställ-tv. Hit hör förbudet mot att gynna kommersiella intressen på ett otillbörligt sätt (5 kap. 5 § radio- och tv-lagen). I granskningsnämnden för radio och tv:s prövning av efterlevnaden av den bestämmelsen ingår bland annat att ta ställning till om en vara eller tjänst framhävs på ett otillbörligt sätt eller om programmet innehåller säljfrämjande inslag. En annan bestämmelse är den om att program som innehåller ingående våldsskildringar av verklighetstrogen karaktär eller pornografiska bilder inte får tillhandahållas på ett sådant sätt att det finns en betydande risk för att barn kan se programmen (5 kap. 3 § radio- och tv-lagen).

För att kunna fullgöra sin uppgift att granska program i beställ-tv behöver nämnden vid sin prövning ha tillgång till ett fullgott underlag. Redan i dag omfattas programföretag av en skyldighet att dokumentera innehållet i beställ-tv-program (5 kap. 3 § tillämpningslagen). Frågan är om denna dokumentation är ett tillräckligt underlag för prövningen.

I ärenden där ett program i beställ-tv ska granskas är det nödvändigt för bedömningen av programmet att tillsynsmyndigheten kan ta del av det exakta innehållet, med bilder och ljud, så som det tillhandahölls i beställ-tv vid den tidpunkt som är föremål för granskning. Endast en inspelning av programmet kan svara mot det kravet och möjliggöra granskningen. Det innebär att en dokumentation av den information som tillhandahållits, vilket är vad som i dag gäller för överföringar som omfattas av 1 kap. 9 § YGL, däribland beställ-tv, är otillräcklig och inte kan tjäna som underlag för nämndens prövning. Även Myndigheten för radio och tv och Konsumentombudsmannen behöver tillgång till inspelningar vid sin tillsyn. Vidare kan Justitiekanslern behöva sådana inspelningar vid sin tillsyn. En skyldighet för leverantörer av beställ-tv att spela in och bevara program, i likhet med vad som redan gäller för tv-sändningar, bör därför införas. Inspelnings-skyldigheten kommer i enlighet med tillämpningsområdet för

tillämpningslagen endast att träffa företag med anknytning till Sverige.

Beställ-tv-program med åtföljande reklam eller annan annonsering består vid tillhandahållandet av olika datafiler. När det gäller förslaget att program i beställ-tv ska spelas in avses med *program i beställ-tv* programinnehållet och reklam eller andra annonser som är kopplade till programinnehållet vid den tidpunkt det tillhandahålls. Om innehållet, dvs. själva programinnehållet och den åtföljande reklamen, ändras bör detta innehåll räknas som ett nytt program.

En ytterligare fråga är när inspelningen ska ske. I 5 kap. 3 § tillämpningslagen anges att dokumentationen av vilken information som tillhandahålls i överföringar enligt 1 kap. 9 § YGL ska ske vid tidpunkten för tillhandahållandet. Även inspelningar av program i beställ-tv bör ske vid den tidpunkten, dvs. när beställ-tv-programmet tillhandahålls. Skälet är att granskningsnämnden för radio och tv bör kunna utgå från att den inspelning som ligger till grund för granskningen speglar det innehåll som t.ex. en anmälare har vänt sig mot. I bestämmelsen bör därför anges att inspelningen ska ske vid tillhandahållandet.

För att granskningen ska kunna genomföras är det nödvändigt att inspelningarna sparas en tid efter det att programmet inte längre tillhandahålls. I 5 kap. 3 § tillämpningslagen anges att inspelningar av radioprogram (däribland program i tv-sändningar) ska bevaras i sex månader från sändningen och att bevarandet när det gäller sådana tillhandahållanden som avses i 1 kap. 9 § 1 och 2 YGL (däribland program i beställ-tv) ska ske sex månader från det att informationen inte längre tillhandahålls. Utgångspunkten för beräkningen av bevarandetiden sammanfaller med utgångspunkten för preskriptionstiden för sådana överföringar, se 7 kap. 1 § andra stycket YGL. Även inspelningar av program i beställ-tv bör mot denna bakgrund bevaras i sex månader från det att programmet inte längre tillhandahålls.

Inspelningar av program i beställ-tv ska enligt vad som föreslås i denna promemoria ske när programmet tillhandahålls och bevaras i sex månader från det att programmet inte längre tillhandahålls. Karaktären på program i beställ-tv skiljer sig från den på program i tv-sändningar, eftersom program i tv-sändningar bara sänds en gång medan program i beställ-tv kan tillhandahållas under en längre

tidsperiod. För att kunna uppfylla den föreslagna bevarandestyldigheten krävs i praktiken att den inspelning som sker när programmet första gången tillhandahålls bevaras fram till dess att programmet inte längre tillhandahålls och sedan sex månader därefter.

Den som uppsåtligen eller oaktsamt bryter mot denna skyldighet bör, i likhet med vad som gäller för överträdelse av övriga bestämmelser i 5 kap. 3 § tillämpningslagen, dömas till böter eller fängelse i högst ett år. Vid ringa fall bör ansvar inte utdömas. Vidare bör leverantören av beställ-tv kunna föreläggas att utan kostnad lämna inspelningen till aktuell myndighet. Föreläggandet kommer, när det gäller utlämnanden till Myndigheten för radio och tv samt konsumentombudsmannen, att kunna förenas med vite. I 16 kap. 11 § radio- och tv-lagen anges att den som i enlighet med 5 kap. 3 § tillämpningslagen har spelat in ett program på begäran utan kostnad ska lämna en sådan inspelning till Myndigheten för radio och tv eller Konsumentombudsmannen. Genom den nya bestämmelsen om skyldighet för leverantörer att spela in program i beställ-tv som förs in i 5 kap. 3 § tillämpningslagen kommer bestämmelserna i 16 kap. 11 § radio- och tv-lagen att gälla även sådana inspelningar.

Ändringen i 5 kap. 5 § tillämpningslagen möjliggör att även Justitiekanslern kan ta del av inspelningar av program i beställ-tv.

5.3 Upphovsrätten och skyldigheten att spela in program i beställ-tv

Förslag: I upphovsrättslagen införs en ny bestämmelse om att den som enligt lagen med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden är skyldig att spela in ett program i beställ-tv ska ha rätt att framställa exemplar av verk som ingår i programmet. Exemplaren ska endast få framställas i syfte att uppfylla skyldigheten och ska bara kunna användas för att en statlig myndighet ska kunna utöva tillsyn över verksamheten.

Vid införandet av en ny regel om skyldighet för tv-företag att spela in program i beställ-tv för att säkerställa underlag för granskningen

aktualiseras frågan hur en sådan skyldighet förhåller sig till upphovsrättsliga regler.

I 26 e § lagen (1960:729) om upphovsrätt till konstnärliga och litterära verk (upphovsrättslagen) anges att ett televisionsföretag som har rätt att sända ut ett verk får ta upp verket på en anordning genom vilken det kan återges bl.a. om det görs för att en statlig myndighet ska kunna utöva tillsyn över utsändningsverksamheten. Bestämmelsen ger företaget rätt att spela in program i tv-sändningar i syfte att möjliggöra den statliga tillsynen. Någon rätt för tv-företag att framställa exemplar i beställ-tv i detta syfte föreligger däremot inte.

För att den skyldighet att spela in beställ-tv-program som föreslås i denna promemoria ska vara förenlig med upphovsrättslagens regler krävs att en bestämmelse med detta innehåll förs in i upphovsrättslagen. Exemplaren får bara användas för att möjliggöra den statliga tillsynen och ska kunna återges av tillsynsmyndigheten i den utsträckning som motiveras av ändamålet med tillsynen.

6 Giltighetstid för tillståndsvillkor för den kommersiella radion

Förslag: Giltighetstiden för tillståndsvillkor att sända kommersiell radio får vara kortare än tillståndstiden.

6.1 Gällande rätt

Tillstånd att sända tv och sökbar text-tv ska för tv-företag i allmänhetens tjänst gälla för en viss tid som bestäms av regeringen (4 kap. 12 § radio- och tv-lagen [2010:696]). Ett tillstånd som har beviljats av Myndigheten för radio och tv att sända tv och sökbar text-tv gäller enligt bestämmelsen för sex år. Om det finns särskilda skäl får myndigheten besluta att ett tillstånd ska gälla för kortare tid. Giltighetstiden för tillståndsvillkor får vara kortare än tillståndstiden. Ett tillstånd för ett radioföretag i allmänhetens tjänst ska gälla för en viss tid som bestäms av regeringen (11 kap. 4 § radio- och tv-lagen). Ett tillstånd att sända kommersiell radio gäller i åtta år. Om det finns särskilda skäl, får Myndigheten för radio och tv besluta att ett tillstånd ska gälla för kortare tid (13 kap. 30 § radio- och tv-lagen). Någon bestämmelse om att giltighetstiden för tillståndsvillkor får vara kortare än tillståndstiden finns alltså inte när det gäller kommersiell radio.

Myndigheten för radio och tv har identifierat detta som ett problem vid tillämpningen av radio- och tv-lagen (dnr Ku2014/942/RFS).

6.2 Giltighetstid för tillståndsvillkor att sända kommersiell radio

Bestämmelsen om att giltighetstiden för villkor får vara kortare än tillståndstiden för att sända tv och sökbar text-tv motiverades med att det med hänsyn till tillståndstidens längd borde vara möjligt att meddela tillståndsvillkor som gäller för kortare tid, se prop. 2007/08:8 s. 41. Även om samma skäl gör sig gällande vid tillstånd att sända kommersiell radio som för tv och sökbar text-tv finns i radio- och tv-lagen i dag ingen uttrycklig bestämmelse om att tillståndsvillkor kan gälla för en kortare tid än tillståndet. Vid införandet av radio- och tv-lagen synes dock inte avsikten ha varit att göra någon åtskillnad mellan de regler som gäller för tv och för kommersiell radio i detta avseende. Bestämmelsen i 13 kap. 30 § radio- och tv-lagen bör därför förtydligas på så sätt att det anges att giltighetstiden för villkor får vara kortare än tiden för tillståndet.

7 Granskning i efterhand av sökbar text-tv

Förslag: Det förtydligas att granskningsnämnden för radio och tv vid Myndigheten för radio och tv även har i uppgift att i efterhand granska om program i sökbar text-tv står i överensstämmelse med radio- och tv-lagen och de programrelaterade villkor som kan gälla för tjänsten.

Granskningsnämnden för radio och tv vid Myndigheten för radio och tv övervakar genom granskning i efterhand om program som har sänts i tv eller ljudradio eller tillhandahållits i beställ-tv står i överensstämmelse med radio- och tv-lagen och de programrelaterade villkor som kan gälla för tjänsterna (16 kap. 2 § radio- och tv-lagen [2010:696]).

Tillståndsplikt för sändning av sökbar text-tv infördes genom den nya radio- och tv-lagen (4 kap. 2 §). Motiveringen var enligt förarbetena att sökbar text-tv fram till dess hade sänts i ett särskilt utrymme, det s.k. bildsläckningsintervallet, som inte kunde användas för andra ändamål. Genom att sändningarna digitaliserades ändrades detta förhållande. Mot denna bakgrund infördes tillståndsplikt även för sökbar text-tv (se prop. 2009/10:115 s. 209, bet. 2009/10:KU25, rskr. 2009/10:330 och 2009/10:331).

Myndigheten för radio och tv har i ärende (dnr Ku2014/942/RFS) anfört att det bör göras tydligt att granskningsnämnden för radio och tv även har till uppgift att granska sökbar text-tv.

Radio- och tv-lagen innehåller en mängd regler som också träffar sökbar text-tv, till exempel regler om innehållet i sändningarna, reklam och sponsring. Från den 1 januari 2014 har

även villkor i enlighet med 4 kap. 9 § radio- och tv-lagen meddelats när det gäller public service-bolagens sändningar av sökbar text-tv.

I 16 kap. 2 § radio- och tv-lagen anges att nämndens granskning avser program som bl.a. har sänts i tv. I förarbetena till bestämmelsen anges att den i huvudsak motsvarar 9 kap. 2 § första, tredje och fjärde styckena i den tidigare radio- och TV-lagen (1996:844) med tillägget i första stycket att nämnden även övervakar efterlevnaden av programrelaterade villkor och beslut om tillgänglighet (se prop. 2009/10:115 s. 314). I 9 kap. 2 § första stycket anges att nämnden övervakar genom granskning i efterhand om sända program står i överensstämmelse med denna lag och de villkor som kan gälla för sändningarna. Sökbar text-tv består av sända program och omfattades således av bestämmelsen i den gamla lagen.

Vid införandet av 16 kap. 2 § avsågs inte någon ändring i sak i detta avseende. I den nya radio- och tv-lagen görs i paragraferna en skillnad mellan programformerna tv och sökbar text-tv. Det bör ske även i 16 kap. 2 § radio- och tv-lagen.

Det ska därför förtydligas i bestämmelsen att nämndens granskning även omfattar sökbar text-tv.

8 Ikraftträdande och konsekvenser av förslagen

8.1 Ikraftträdande

Förslag: Ändringarna i lagen om upphovsrätt till konstnärliga och litterära verk, lagen om föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden och radio- och tv-lagen ska träda i kraft den 1 juli 2015.

De lagändringar som föreslås bör träda i kraft den 1 juli 2015.

Förslagen kräver inte några övergångsbestämmelser.

8.2 Konsekvenser av förslagen

8.2.1 Konsekvenser för staten

Bedömning: De ökade arbetsuppgifterna för granskningsnämnden för radio och tv vid Myndigheten för radio och tv och för domstolarna med anledning av de nya bestämmelserna om säkerställande av tv-företagens redaktionella oberoende vid sponsring och produktplacering, möjligheten att meddela tillståndsvillkor för kortare tid än tillståndet och att utdöma straff vid underlåtenhet att spela in program i beställ-tv kan medföra vissa ökade kostnader. Kostnaderna bedöms emellertid bli marginella och bör kunna hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

I övrigt medför förslagen inte några ekonomiska konsekvenser för staten.

Förslaget om nya bestämmelser till säkerställande av tv-företagens redaktionella oberoende vid sponsring och produktplacering, se avsnitt 3.1.2, kan medföra en viss ökad arbetsbörda för granskningsnämnden för radio och tv vid Myndigheten för radio och tv och de allmänna förvaltningsdomstolarna. Fall där tv-företagens redaktionella oberoende påverkas, utöver de fall som träffas av bestämmelsen om otillbörligt kommersiellt gynnande i 5 kap. 5 § radio- och tv-lagen, kan förväntas bli mycket få. Kostnaderna för de utökade arbetsuppgifterna för granskningsnämnden för radio och tv och domstolarna bedöms därför kunna hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

Förslaget om att Myndigheten för radio och tv ska ha möjlighet att begära in inspelningar av program i beställ-tv medför att granskningsnämnden kommer att kunna utföra det uppdrag som nämnden har att granska sådana program. Antalet tillsynsärenden kan därmed förväntas öka och granskningsnämnden för radio och tv kan komma att ansöka om utdömande av särskild avgift enligt 17 kap. 5 § radio- och tv-lagen i fler fall. Vidare är en möjlig sanktion återkallelse av ett eventuellt tillstånd enligt 18 kap. 2 § radio- och tv-lagen. Sådana beslut kan enligt 20 kap. 1 § 3 radio- och tv-lagen överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Detta kan leda till ett ökat antal mål hos förvaltningsdomstolarna. Domstolarna prövar emellertid redan denna typ av mål när det gäller tv-sändningar. Vidare prövar domstolarna frågor om förelägganden och utdömande av viten beträffande ett flertal måltyper. Mot denna bakgrund kan inte de tillkommande målen förväntas bli särskilt betungande.

Skyldigheten för beställ-tv-leverantörer att spela in program i beställ-tv, se avsnitt 5, straffsanktioneras genom böter eller fängelse i högst ett år (5 kap. 9 § tillämpningslagen). Detta kan leda till ett ökat antal mål hos de allmänna domstolarna. Domstolarna prövar emellertid redan sådana mål när det gäller utdömande av straff för underlåtenhet att spela in program i tv-sändningar. Mot denna bakgrund bör inte heller dessa tillkommande mål tynga domstolarna i alltför hög grad.

Mot denna bakgrund bedöms konsekvenserna av förslaget kunna hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

När det gäller den föreslagna bestämmelsen om att giltighetstiden för tillståndsvillkor ska kunna bestämmas till kortare tid än tiden för tillståndet när det gäller tillstånd att sända kommersiell radio, se avsnitt 6, kommer sådana beslut att kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Domstolarna handlägger redan mål av denna karaktär när det gäller tillstånd att sända tv och den nu tillkommande målgruppen bör därför kunna hanteras inom befintliga ramar.

Övriga förslag i denna promemoria väntas inte få några ekonomiska konsekvenser för staten.

8.2.2 Konsekvenser för företagen

Bedömning: De ekonomiska konsekvenserna för berörda företag bedöms bli begränsade.

Förslaget att beställ-tv-leverantörer ska omfattas av en skyldighet att spela in program och bevara inspelningarna sex månader från det att programmet inte längre tillhandahålls, se avsnitt 5.1, kommer att innebära en viss ökad börda för tv-företagen.

Beställ-tv-leverantörer ska anmäla sig för registrering hos Myndigheten för radio och tv (2 kap. 2 § radio- och tv-lagen). I dag finns det 43 beställ-tv-leverantörer registrerade, vilket innebär att det är ett förhållandevis litet antal företag som kommer att träffas av den föreslagna skyldigheten.

Enligt lagen (2012:492) om pliktexemplar av elektroniskt material föreligger en skyldighet att lämna exemplar av elektroniskt material som har gjorts tillgängligt för allmänheten genom överföring via nätverk till Kungl. biblioteket (3 §). Program i beställ-tv utgör sådant material. Tekniken för att spela in program finns alltså redan. Skyldigheten enligt lagen om pliktexemplar av elektroniskt material omfattar emellertid bara elektroniskt material som rör svenska förhållanden. Ett elektroniskt material anses enligt 3 § andra stycket lagen om pliktexemplar av elektroniskt material röra svenska förhållanden om materialet i en inte obetydlig omfattning innehåller svenska, innehåller verk av en svensk upphovsman eller framförande av en svensk konstnär, eller huvudsakligen riktar sig till allmänheten här i landet. Har

elektroniskt material som rör svenska förhållanden ett direkt samband med annat elektroniskt material, ska även det senare materialet anses röra svenska förhållanden.

Enligt vad som föreslås i denna promemoria ska tv-företagen spela in alla program i beställ-tv vid tidpunkten för tillhandahållandet av programmet. Det tillkommer alltså en skyldighet att spela in även sådana program som enligt ovan inte anses röra svenska förhållanden. Mot bakgrund av definitionen i 3 § andra stycket lagen om pliktexemplar av elektroniskt material torde förekomsten av sådant material vara begränsat.

Eftersom tillgänglig teknik kan användas för inspelning, och mot bakgrund av att beställ-tv-leverantörerna redan i dag omfattas av en skyldighet att lämna pliktexemplar till Kungl. biblioteket i fråga om program som uppfyller lagens krav, bedöms de ekonomiska konsekvenserna för berörda företag av skyldigheten att spela in program bli begränsade.

Det kan tilläggas att den tekniska utvecklingen gör att kostnaderna hela tiden minskar när det gäller sådana inspelningar och lagring av dessa som det här är fråga om.

Små företag har mer begränsade resurser än stora företag, men även för de små företagen gäller att de vid uppfyllandet av kraven enligt lagen om pliktexemplar av elektroniskt material redan använder den teknik som behövs för att uppfylla förslaget i denna promemoria.

8.2.3 Övriga konsekvenser

Bedömning: Förslagen bedöms inte få några övriga konsekvenser.

Förslagen bedöms inte få några påtagliga konsekvenser när det gäller den kommunala självstyrelsen, brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet, för sysselsättning och offentlig service i olika delar av landet, för små företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt i förhållande till större företag, för jämställdheten mellan kvinnor och män eller för möjligheterna att nå de integrationspolitiska målen.

Förslagen bedöms inte heller medföra några konsekvenser för miljön.

9 Författningskommentar

9.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk

26 e §

Ett radio- eller tv-företag som har rätt att sända ut ett verk får ta upp verket på en anordning genom vilken det kan återges, om det görs

1. för användning vid egna utsändningar ett fåtal gånger under begränsad tid,
2. för att säkerställa bevisning om utsändningens innehåll, eller
3. för att en statlig myndighet ska kunna utöva tillsyn över utsändningsverksamheten.

Den som enligt 5 kap. 3 § lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden är skyldig att spela in ett program som avses i den bestämmelsen får i syfte att uppfylla skyldigheten framställa exemplar av verk som ingår i programmet.

Upptagningar som avses i första stycket 2 och 3 får användas endast för de ändamål som anges där. Om sådana upptagningar har dokumentariskt värde, får de dock bevaras hos Kungl. biblioteket. *Exemplar som avses i andra stycket får användas endast för att en statlig myndighet ska kunna utöva tillsyn över verksamheten.*

En statlig myndighet som har till uppgift att utöva tillsyn över reklamen i ljudradio- och tv-utsändningar och i sådana program som avses i andra stycket, får återge verk som ingår i dessa i den omfattning som motiveras av ändamålet med tillsynen.

Paragrafen, som behandlas i avsnitt 5.3, innehåller bestämmelser som bl.a. möjliggör för radio- och tv-företag att framställa exemplar av utsändningar i vissa fall, den s.k. efemära rätten. I paragrafen görs ändringar för att möjliggöra också vissa

förfoganden över verk som ingår i program som tillhandahålls i s.k. beställ-tv.

I ett nytt *andra stycke* införs en inskränkning i upphovsrätten som möjliggör för en leverantör av beställ-tv att framställa exemplar av verk som ingår i de program leverantören tillhandahåller. Möjligheten svarar mot den skyldighet leverantören har att *spela in* programmet och exemplarframställning får inte ske i något annat syfte än att uppfylla den skyldigheten. Bestämmelsen ger alltså en leverantör av beställ-tv samma möjlighet som radio- och tv-företag har att ta upp innehållet i en utsändning på en anordning genom vilken den kan återges (jfr första stycket tredje punkten).

I *tredje stycket* görs ett tillägg som begränsar möjligheterna att förfoga över sådana exemplar som framställts med stöd av andra stycket. Begränsningen motsvarar i sak vad som gäller för upptagningar av utsändningar som gjorts i samma syfte.

Bestämmelsen i *fjärde stycket* utvidgas så att en statlig myndighet som har i uppdrag att utöva tillsyn över reklam i radio och tv får återge inte bara sådana utsändningar som avses i första stycket tredje punkten, utan även sådana program i beställ-tv som avses i andra stycket.

9.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden

1 kap. 2 §

De bestämmelser i denna lag som gäller tryckta skrifter eller tryckning av skrifter skall tillämpas även på andra skrifter som faller under tryckfrihetsförordningen.

Med radioprogram, databas, och teknisk upptagning avses detsamma som i yttrandefrihetsgrundlagen. Med beställ-tv avses detsamma som i radio- och tv-lagen (2010:696).

I första meningen i andra stycket görs en språklig ändring. Någon ändring i sak är inte avsedd. Det anges i en ny mening i stycket att begreppet *beställ-tv* har samma innebörd som i radio- och tv-lagen.

Se 3 kap. 1 § 3 radio- och tv-lagen om definitionen av beställ-tv enligt radio- och tv-lagen.

5 kap. 3 §

Den som sänder radioprogram till allmänheten *eller tillhandahåller beställ-tv enligt radio- och tv-lagen (2010:696)* ska ombesörja att varje program spelas in. Denna skyldighet gäller också sådana radioprogram som avses i 1 kap. 7 § andra stycket tryckfrihetsförordningen. Beträffande överföringar som omfattas av 1 kap. 9 § yttrandefrihetsgrundlagen och motsvarande överföringar enligt 1 kap. 7 § andra stycket tryckfrihetsförordningen är det, *förutom när det gäller sådana överföringar som utgör beställ-tv enligt radio- och tv-lagen*, tillräckligt att det dokumenteras vilken information som vid varje tidpunkt tillhandahålls.

En inspelning enligt första stycket första meningen ska bevaras i minst sex månader

1. från sändningen,

2. i fråga om sådant tillhandahållande som avses i 1 kap. 9 § första stycket 1 och 2 yttrandefrihetsgrundlagen, från det att informationen inte längre tillhandahölls eller,

3. i fråga om sådant tillhandahållande som avses i 1 kap. 9 § första stycket 3 yttrandefrihetsgrundlagen, från uppspelningen.

Den som här i landet för någon annans räkning bedriver sändningsverksamhet över satellit eller som upplåter satellitkapacitet ska också ombesörja att varje program spelas in och bevaras. Detta gäller dock inte om någon annan ska göra detta enligt första stycket.

Skyldigheten enligt första stycket gäller inte samtidig och oförändrad vidareändring av radioprogram genom trådnät.

Ändringen, som behandlas i avsnitt 5.2, innebär att leverantörer av beställ-tv åläggs en skyldighet att spela in och bevara program i beställ-tv. Den mer begränsade skyldigheten att dokumentera innehåll gäller inte beträffande dessa program.

Med ett program i beställ-tv avses programinnehållet och den reklam eller annan annonsering som är kopplad till programmet vid tidpunkten för tillhandahållandet. Inspelningen ska ske när programmet tillhandahålls.

5 kap. 5 §

Justitiekanslern har rätt att utan kostnad få del av varje skrift, radioprogram, *program i beställ-tv* eller teknisk upptagning som har bevarats enligt 1–4 §§. *Justitiekanslern* har också rätt att kostnadsfritt få en bestyrkt utskrift av vad som har yttrats i ett radioprogram. Det åligger polismyndigheten att på begäran biträda Justitiekanslern vid anmodan enligt denna paragraf. Vad som nu har sagts om Justitiekanslern gäller även allmän åklagare, om Justitiekanslern enligt 7 kap. 1 § första stycket yttrandefrihetsgrundlagen har överlämnat åt allmän åklagare att vara åklagare i yttrandefrihetsmål.

I paragrafen, som behandlas i avsnitt 5.2, anges i ett tillägg till bestämmelsen att Justitiekanslern har rätt att utan kostnad få del även av beställ-tv-program som har bevarats.

5 kap. 9 §

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot vad som föreskrivs i 1–6 §§ döms till böter eller fängelse i högst ett år. Är *gärningen* ringa *ska* inte dömas till ansvar.

Justitiekanslern är åklagare i mål om ansvar för sådana brott som avses i första stycket.

I paragrafens första stycke görs redaktionella ändringar. Någon ändring i sak är inte avsedd.

9.3 Förslaget till lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696)

1 kap. 3 §

Lagen tillämpas på tv-sändningar och beställ-tv som kan tas emot i någon stat som omfattas av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-stat), om leverantören av medietjänsten

1. är etablerad i Sverige enligt definitionen i artikel 2.3 i AV-direktivet,
2. varken uppfyller kriteriet under 1 eller är etablerad i någon annan EES-stat men använder sig av en satellitupplänk belägen i Sverige,

3. inte uppfyller något av kriterierna under 1 och 2 men använder sig av en satellitkapacitet som tillhör Sverige, eller

4. inte uppfyller något av kriterierna under 1, 2 och 3 men är etablerad i Sverige enligt artiklarna 49–54 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Utöver vad som föreskrivs i första stycket gäller 2 kap. 3 §, 4 kap. 1–7 §§, 9 § 1–3, 6–9 och 16 samt 11–17 §§ och 16–20 kap. även den som står under en annan EES-stats jurisdiktion enligt AV-direktivet.

5 kap. 13 § gäller bara den som står under en annan EES-stats jurisdiktion enligt AV-direktivet.

I paragrafen anges i ett nytt tredje stycke tillämpningsområdet för den nya bestämmelsen i 5 kap. 13 § om frihet för tv-företag etablerade i andra medlemsländer att vidaresända tv och tillhandahålla beställ-tv till Sverige.

5 kap. 13 §

En leverantör av medietjänster som är etablerad i en annan EES-stat än Sverige har rätt att, utan hinder av svenska regler inom det regelområde som AV-direktivet samordnar, tillhandahålla sina tjänster till Sverige.

Paragrafen, som är ny, behandlas i avsnitt 4.3. I paragrafen anges att en leverantör av tv och beställ-tv med en annan etableringsstat än Sverige inom EES har rätt att utan hinder av svenska regler inom det regelområde som AV-direktivet samordnar, tillhandahålla sina tjänster till Sverige. Friheten att sända tv och tillhandahålla beställ-tv enligt paragrafen träffar även de tjänster som inte redan omfattas av censurförbudet i 1 kap. 3 § yttrandefrihetsgrundlagen. Den nya paragrafen avser att genomföra art 3.1 i AV-direktivet när det gäller tjänster som inte omfattas av YGL.

6 kap. 3 §

Program där det förekommer produktplacering får sändas endast om programmet inte på ett otillbörligt sätt gynnar kommersiella intressen enligt 5 kap. 5 §.

Programmets innehåll, och när det gäller tv-sändningar deras programläggning, får inte påverkas på ett sådant sätt att det inverkar på det redaktionella oberoendet hos leverantören av medietjänsten.

I paragrafen, som behandlas i avsnitt 3.2, förs ett nytt andra stycke in. Det innebär att innehållet i program som innehåller produktplacering, och när det gäller tv deras programläggning, inte får påverkas på ett sådant sätt att det inverkar på det redaktionella oberoendet hos leverantören av medietjänsten. Bestämmelsen i det nya stycket avser att förtydliga genomförandet av artikel 11.3 tredje meningen led a i AV-direktivet.

7 kap. 3 a § och rubriken närmast före paragrafen

Krav på program som sponsras

Innehållet i program som sponsras, och när det gäller tv-sändningar deras programläggning, får inte påverkas på ett sådant sätt att det inverkar på det redaktionella oberoendet hos leverantören av medietjänsten.

Rubriken och paragrafen, som behandlas i avsnitt 3.2, är nya. Paragrafen innebär att innehållet i program som sponsras, och när det gäller tv deras programläggning, inte får påverkas på ett sådant sätt att det inverkar på det redaktionella oberoendet hos leverantören av medietjänsten. Den nya paragrafen avser att förtydliga genomförandet av artikel 10.1 a i AV-direktivet.

13 kap. 30 §

Ett tillstånd att sända kommersiell radio gäller i åtta år.

Om det finns särskilda skäl, får Myndigheten för radio och tv besluta att ett tillstånd ska gälla för kortare tid.

Giltighetstiden för tillståndsvillkor får vara kortare än tillståndstiden.

I paragrafen, som behandlas i avsnitt 6, förs ett nytt tredje stycke in. Avsikten är att förtydliga att giltighetstiden för tillståndsvillkor, i likhet med vad som gäller tillstånd att sända tv och sökbar text-tv, får vara kortare än tillståndstiden när det gäller tillstånd att sända kommersiell radio.

16 kap. 2 §

Granskningsnämnden för radio och tv övervakar genom granskning i efterhand om program som har sänts i tv, *sökbar text-tv* eller ljudradio eller tillhandahållits i beställ-tv står i överensstämmelse med denna lag och de programrelaterade villkor som kan gälla för tjänsterna. Nämnden övervakar även efterlevnaden av bestämmelserna om tillgänglighet i 5 kap. 12 § om beslutet har meddelats av regeringen.

Sändningar som sker med stöd av tillstånd till vidareändning enligt 4 kap. 7 § ska inte granskas av granskningsnämnden för radio och tv.

Finner granskningsnämnden för radio och tv att en sändning eller ett tillhandahållande innehåller våldsskildringar eller pornografiska bilder i strid med 5 kap. 2 eller 3 §, ska nämnden göra en anmälan om detta till Justitiekanslern.

I paragrafen, som behandlas i avsnitt 7, förtydligas att granskningsnämnden för radio och tv:s granskning även omfattar sökbar text-tv.

17 kap. 5 §

Den som inte följer de bestämmelser och villkor som anges i denna paragraf får åläggas att betala en särskild avgift. Detta gäller

1. villkor om annonser, sponsrade program och produktplacering som beslutats med stöd av 4 kap. 10 §,

2. bestämmelserna om otillbörligt gynnande av kommersiella intressen enligt 5 kap. 5 § och 14 kap. 2 §,

3. bestämmelserna, när det gäller andra annonser än reklam, i 5 kap. 6 §, 8 kap. 6 och 9 §§, 14 kap. 3 § och 15 kap. 3 och 4 §§,

4. bestämmelserna om exklusiva rättigheter i 5 kap. 9 §,

5. bestämmelserna om produktplacering i 6 kap. 1–3 § första stycket,

6. bestämmelserna om sponsring i 7 kap. 1–3 och 4–8 §§ samt 15 kap. 8–10 §§,

7. bestämmelserna om annonser i 8 kap. 1–5 §§, 7 § andra stycket och 10 § samt 15 kap. 1 och 2 §§,

8. bestämmelserna om virtuell annonsering och elektroniska företagsskyltar i 8 kap. 11 och 12 §§, eller

9. bestämmelserna om reklam i 8 kap. 15 §.

Vid prövning av frågan om avgift ska påföras ska rätten särskilt beakta överträdelsens art, varaktighet och omfattning.

Avgiften tillfaller staten.

Ändringarna i punkterna 5 och 6 görs med anledning av att de nya bestämmelserna i 6 kap. 3 § andra stycket och 7 kap. 3 a § inte ska sanktioneras genom skyldighet att betala en särskild avgift, se avsnitt 3.2.

18 kap. 2 §

Ett tillstånd att sända tv eller sökbar text-tv eller ett tillstånd som lämnats av regeringen att sända ljudradio får återkallas om

1. tillståndshavaren väsentligt brutit mot 5 kap. 1, 2, 4–6 och 12 §§, 6 kap. 1, 2 § första stycket och andra stycket 1–3, 3 § *första stycket* och 4 §, 7 kap. 1–3 och 4–8 §§, 8 kap. 1–13 och 14 §§, 14 kap. 1–3 §§ eller 15 kap. 1–5, 6–9 och 10 §§, eller

2. ett villkor som förenats med tillståndet med stöd av 4 kap. 8–11 §§ eller 11 kap. 3 § har åsidosatts på ett väsentligt sätt.

Ett tillstånd att sända tv eller sökbar text-tv eller ett tillstånd som getts av regeringen att sända ljudradio får ändras till att avse annat sändningsutrymme, om

1. förändringar inom radiotekniken eller ändringar i radioanvändningen på grund av internationella överenskommelser som Sverige har anslutit sig till eller bestämmelser antagna med stöd av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt medför att ett nytt tillstånd med samma villkor inte skulle kunna medges, eller

2. det är nödvändigt för att ge utrymme för ytterligare sändningar.

Ändringen görs med anledning av att återkallelse av tillstånd att sända tv eller sökbar text-tv inte ska kunna tillgripas vid överträdelse av de nya bestämmelserna i 6 kap. 3 § andra stycket och 7 kap. 3 a §, se avsnitt 3.2.

Departementsserien 2014

Kronologisk förteckning

1. Gröna boken
Riktlinjer för författningsskrivning. SB.
2. Patent- och marknadsdomstol. Ju.
3. Europeisk skyddsorder
– Samarbete om skydd för hotade och förföljda personer inom EU. Ju.
4. Våldsbejakande extremism i Sverige
– nuläge och tendenser. Ju.
5. Särskilt ömmande omständigheter. Ju.
6. Gårdstödet 2015–2020
– förslag till svenskt genomförande. L.
7. Minskat svartarbete i byggbranschen. Fi.
8. Den mörka och okända historien
Vitbok om övergrepp och kränkningar
av romer under 1900-talet. A.
9. En samlad kunskapsstyrning för hälso-
och sjukvård och socialtjänst. S.
10. En tydligare beredning av myndighets-
föreskrifter. Fi.
11. Sveriges sjätte nationalrapport om
klimatförändringar
I enlighet med Förenta Nationernas
ramkonvention om klimatförändringar.
+ Engelsk översättning. M.
12. Ekonomiska effekter av ett längre
arbetsliv.
Långsiktiga ekonomiska effekter av
Pensionsåldersutredningens förslag. S.
13. Åtalsförordnande enligt 2 kap. brotts-
balken. Ju.
14. Genomförande av brottsoffer-
direktivet. Ju.
15. Ersättning för höga sjuklönekostnader.
S.
16. Framtidsfullmakter. Ju.
17. Samordnat ansvar för vissa
familjefrågor. S.
18. Den nya polisorganisationen – några
frågor om personuppgiftsbehandling
m.m. Ju.
19. Statlig ersättning till barn och unga
som insjuknat i narkolepsi efter
pandemivaccinering. S.
20. Försvaret av Sverige
Starkare försvar för en osäker tid. Fö.
21. Ett gemensamt europeiskt
järnvägsområde. N.
22. Stärkt konsumentskydd vid
försäkringsförmedling. Fi.
23. Datalagring, EU-rätten och svensk
rätt. Ju.
24. Ökad endomarbehörighet i tvistemål.
Ju.
25. Nya regler om upphandling. Del 1 + 2.
S.
26. Avtal om val av domstol – 2005 års
Haagkonvention. Ju.
27. Ökat stöd för underhållsreglering. S.
28. Delaktighet och rättssäkerhet vid
psykiatrisk tvångsvård. S.
29. Förtydliganden och förenklingar
inom det arbetsmarknadspolitiska
regelverket. A.
30. Informationsutbyte vid samverkan mot
grov organiserad brottslighet. Ju.
31. Nya steg för en effektivare plan- och
bygglag. S.
32. Sweden's fifth national report under
the Joint Convention on the safety
of spent fuel management and on
the safety of radioactive waste
management. M.
33. Offentlighet och sekretess för
uppgifter i domstolsavgöranden. Ju.
34. Överlämnande av allmänna handlingar
för förvaring. Ku.
35. EU-förordning om civilrättsliga
skyddsåtgärder. Ju.
36. Förstärkt skydd av kulturegendom vid
väpnad konflikt och under ockupation.
Ku.
37. Förslag till ändringar i radio- och tv-
lagen. Ku.

Departementsserien 2014

Systematisk förteckning

Arbetsmarknadsdepartementet

- Den mörka och okända historien
Vitbok om övergrepp och kränkningar
av romer under 1900-talet. [8]
- Förtydliganden och förenklingar inom det
arbetsmarknadspolitiska regelverket.
[29]

Finansdepartementet

- Minskat svartarbete i byggbranschen. [7]
- En tydligare beredning av myndighets-
föreskrifter. [10]
- Stärkt konsumentskydd vid
försäkringsförmedling. [22]

Försvarsdepartementet

- Försvaret av Sverige
Starkare försvar för en osäker tid. [20]

Justitiedepartementet

- Patent- och marknadsdomstol. [2]
- Europeisk skyddsorder
– Samarbete om skydd för hotade och
förföljda personer inom EU. [3]
- Våldsbejakande extremism i Sverige.
– nuläge och tendenser. [4]
- Särskilt ömmande omständigheter. [5]
- Åtalsförordnande enligt 2 kap. brotts-
balken. [13]
- Genomförande av brottsofferdirektivet. [14]
- Framtidsfullmakter. [16]
- Den nya polisorganisationen – några frågor
om personuppgiftsbehandling m.m.
[18]
- Datalagring, EU-rätten och svensk rätt.
[23]
- Ökad endomarbehörighet i tvistemål. [24]
- Avtal om val av domstol – 2005 års
Haagkonvention. [26]
- Informationsutbyte vid samverkan mot
grov organiserad brottslighet. [30]

- Offentlighet och sekretess för uppgifter i
domstolsavgöranden. [33]
- EU-förordning om civilrättsliga skydds-
åtgärder. [35]

Kulturdepartementet

- Överlämnande av allmänna handlingar för
förvaring. [34]
- Förstärkt skydd av kulturogendom vid
väpnad konflikt och under ockupation.
[36]
- Förslag till ändringar i radio- och tv-lagen.
[37]

Landsbygdsdepartementet

- Gårdsstödet 2015–2020
– förslag till svenskt genomförande. [6]

Miljödepartementet

- Sveriges sjätte nationalrapport om
klimatförändringar
I enlighet med Förenta Nationernas
ramkonvention om klimatförändringar.
+ Engelsk översättning. [11]
- Sweden's fifth national report under the
Joint Convention on the safety of spent
fuel management and on the safety of
radioactive waste management. [32]

Näringsdepartementet

- Ett gemensamt europeiskt järnvägsområde.
[21]

Socialdepartementet

- En samlad kunskapsstyrning för hälso-
och sjukvård och socialtjänst. [9]
- Ekonomiska effekter av ett längre
arbetsliv. Långsiktiga ekonomiska
effekter av Pensionsåldersutredningens
förslag. [12]

Ersättning för höga sjuklönekostnader. [15]

Samordnat ansvar för vissa familjefrågor. [17]

Statlig ersättning till barn och unga som
insjuknat i narkolepsi efter
pandemivaccinering. [19]

Nya regler om upphandling. Del 1 + 2. [25]

Ökat stöd för underhållsreglering. [27]
Delaktighet och rättssäkerhet vid
psykiatrisk tvångsvård. [28]

Nya steg för en effektivare plan- och
bygglag. [31]

Statsrådsberedningen

Gröna boken

Riktlinjer för författningsskrivning. [1]